

OPRAVDOVÝ KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ:	Sam sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	2 > — >	VIKTOR HORNYÁNSZKY.	
Na štvrt roka	1 > — >		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Hroziace nebezpečenstvo.

osobný
vlak
—III.
8 55
9 05
9 15
9 30
10 02
10 10
10 26
10 32
10 45
10 51
11 02
11 14
11 19
11 30

osobný
vlak
—III.
4 55
5 05
5 23
5 33
5 50
5 56
6 08
6 28
6 33
6 42
6 53
7 01
7 21
7 25
7 30

Čo sa blíži, voľby a či súdny deň?!

II.

Pokračovať idem v nadpradenej myšlienke tam, kde som ju predošle pretrhol.

Keďže sa nechceme dať hmotne nadužívať a koristiť od židov, sriadme svoje školy, zväčšme počet učiteľov a prísne bedlime na to, aby naše deti chodily riadne do školy. — Pravda sriadí a rozmnoží školy, zväčší počet učiteľov slovenský ľud pre jeho chudobu nenie vstave. Tu je ale štát, ktorého občania vzájomne sú zaviazaní a povinní mravne a či hmotne podporovať jedon druhého. A to je len niečo spravodlivého, kto má veľa, nech s veľa prispeje, kto má málo, ten málo a kto nemá nič, nech nič neznáša. Keď tedy ľud slovenský je hmotne chudobný a nenie vstave sriadí si školy, ako sa patrí, tak je tuná štát, ktorého povinnosťou je týmto potrebám odpomôcť. Jestli že ale chudobný slovenský ľud zdrave smýšľa a chce si zadovážiť štátnu školu, hneď sa tam zjaví podkušiteľ a ancikrist, ktorý ho od štátnej školy odhovára, hovoriac: «štátna škola je beznáboženská, bezbožná a nemravnosti rozširujúca.» Na tieto bezzákladné upodozrievania nasledovne odpovedám. Že je štátna škola beznáboženská, to je pravda, lebo veď je štátna nemôže tedy nosiť názov katolícka, evanjelická, kalvínska, židovská atď. keď ju všetky vierovyznania a národnosti vospolok udržiavajú.

Že je bezbožná? Nuž a ktoré vierovyznanie bedlí tak na vyučovanie náboženstva, ako štát, ktorý netrpí, aby náboženstvo k tomu neučení a nepovolani učili. A abeceda alebo čísla v štátnej škole sú tie isté čo v konfessionálnej, tedy niet abecedy katolíckej, evanjelickej alebo štátnej bezbožnej.

Že štátna škola nemravnosti rozširuje? Ako to mám rozumieť? Či azda štátny učiteľ dostáva sa do školy ako čik. Nie v štátnych školách, ktoré sa len teraz chápujú, treba hľadať zárodok nemravnosti, ale u susedov.

Ľudu slovenský keďže tedy chceš si sriadíť svoje školy, a svojim deťom zabezpečiť budúcnosť, príjmy pomocnú ruku štátu už len z nasledujúcich materiálnych a tebe prajných ohľadov:

Na príklad. Jedna obec platí 1000 zl. ročitej rovnej dane. Na plat učiteľa (nerátajúc farára a faru) a na udržanie školskej budovy platí

ročite 600 zl. A tak rovnej dane a na školu spolu platí ročite 1600 zl. Keď by ale štát školu prevzal, tak na miesto tých 600 zl. obec by platila len 5 percentov od 1000 zl. rovnej dane, to jest 50 zl. a tak dohromady rovnej a školskej dane 1050 zl. to jest o 550 zl. menej, ktoré by pripadly na tých 89 millionov rovnej dane, ktorú všetci občania vlasti vospolok platia.

Keď by ale nielen táto obec prijala štátnu školu, ale aj ostatné obce, ktoré sami udržiavajú školy a učiteľov počtom 20 tisíc, a keď rátame na udržanie jedného učiteľa 600 zl, tak by štátna rovná daň vzrástla z 89 na 91 millionov zl., z ktorého prírastku by na hor spomenutú obec ročite asi o 140 zl. viacej rovnej dane pripadlo. Tak tedy tá obec, ktorá kým nemala štátnu školu platila štátnej a školskej dane 1600 zl. keď by ale štátnu školu dostala, platila by ročite len 1050 zl. Ba aj vtedy, keď by všetky obce žiadaly zostátnenie škôl, i v tom páde by len 1140 zl. platila ročnej dane a nie 1600 zl. ako predtým, keď si musela sama školu udržať a učiteľa platiť.

Z tohoto zrejme vidno, že jako nevedia rátať tí vodcovia ľudu, ktorí ho od štátnych škôl odhovárajú a z tohoto vidno aj to, že tých 12 millionov zl., ktoré platí ľud krom štátnej dane na udržiavanie škôl a platy učiteľské, uvalené by boly zväčšej čiastky na plecía mocných a majetných, ktorí to tak veľmi nepocítia, a s týmto by bola jedna právna sociálna otázka riešená.

Ľudu slovenský! Blíži sa deň veľavýznamný, dobre si rozváž a rozhodni, koho máš nasledovať. Či toho, ktorý v pokoji spoločný stánok buduje a či toho, ktorý tento stánok oslabuje a podkopáva. Či toho, ktorý len preto, aby svoje nepekne ciele dosiahnul, odhovára fa od tebe osožných, tebe užitočných vecí, a či toho, ktorý nehľadí na seba, len tvoje dobro má pred očima; ktorý nehľadí na to, že ho mnohí hanami obsýpajú preto, že verne svojmu predsavzatiu vždy pracuje len na tvojom blahu. Ľudu slovenský, precíť a rozmýšľaj sám nad sebou a keď budeš chladnokrevne premýšľať, uistený som o tom, že vtedy deň volieb bude spolu aj súdnym dňom pre ľudovú stranu, ktorá fa toľké časy mámila.

J. Slobodomyselný.

Slovo k rodákam.

Kto počtuje, ten gazduje. Tak sme sa to učili v škole a zabúdame na to v živote. Nedbalí, nerozumní sme, a trpké následky neotvárajú nám oči. Len blázon sa vraj učí na vlastnej škode, múdry ale ten i na slovutné nauky dbá a vysvetlenia s radosťou a povďakou prijme.

My ľud náš ako taký známe, ktorý je vôbec dôverlivý. On rád sa dá poučiť, a preto s ochotou obraciame sa k nemu tým viac, že toľkým pokúšeniam, mámeniam a úskokom málokto je tak vystavený, ako práve on.

Rozumný gazda už behom roku robí si rozpočet na budúci rok. Použije skúsenosť minulosti, aby si budúcnosť opatrne usporiadal.

Týmto mesiacom započal sa posledný rok trvania terajšieho nášho snemu, a behom dvadsiatich mesiacov budeme mať nové voľby. Bude to sejba, ktorej úrodu zať možno ešte my budeme, ktorej úrodu požívať ale s nami a po nás ešte i naši potomci budú. Preto vážne sa nám treba pripraviť ku novým voľbám.

V parlamentárnej krajine rozhoduje vôľa ľudu. A kde ľud rozhoduje, tam sú potrebné politické strany, ovšem len také, ktoré si alebo sám ľud utvorí, alebo keď ich schopní a statoční jednotlivci započnú tvoriť, ku ktorým sa ľud z presvedčenia a z vlastných náhľadov pripojí. — Beda parlamentárnemu štátu, jestli nemá politických stránok, lebo to sa len vtedy stane, keď ľud peniazmi podkúpi a ho natoľko pokazia, že nedbá na nič, o nič sa nestará, iba o hmotný zisk, — o peniaze.

My — chvála Pánu Bohu — nie sme ešte tak ďaleko. Máme síce smutné príklady, že aj u nás, — a to dosť často, — peniaz rozhodnul osud mandátu. I teraz nájdú sa takí, ktorí nestarajú sa o nič, nerozmýšľajú o veľkom význame volieb; neuvažujú aké následky budú mať nimi oddané hlasy, ale len na okamžitý zisk a prospech hľadajú. No veľká väčšina voličov nasleduje svoje presvedčenia, lenže — žiaľbohu — tieto presvedčenia sú často mýlne, chybné, plané.

A to je nie div. Náš ľud zaplavený je planými časopismi a nesvedomitými kortešmi.

Politických strán máme i viac ako nám je treba, a niektoré z nich — otvorene povieme — nebojujú slušnou a osožnou, ale skôr nečistou zbraňou.

V úvodnom článku časopisu nášho je to obsérne opísané, preto tu o tom slova šírť nebudeme, a poukážeme len na to, ako sa ľudári ku voľbám pripravujú. Niet nedele a sviatku, čo by oni i na viac miestach ľudové shromaždenia nedržali, nie ale, aby ľud poučili, ale aby ho huc-

kali, pohoršili, rozdráždili a skortešovali. Idú i tam, kde ich nikto vidieť a nikto počuť nechce, a keď potom k slovu prísť nemôžu, zneužívajú a nadužívajú vieru, korunu i vlasť. Keď ľud nechce trpeť daromné reči, neočatí kaukliari aspoň v lome a hluku prehlákajú: «nedajme si našu vieru,» «nech žije kráľ» a započnú spievať národnú hymnu. Ľud náš život položí za vieru, kráľa a vlasť, no týmito vznešenými pokladmi chciet si vyzískať platnosť tam, kde ich pre ich prepiatosť a hlúposť nikto trpeť nechce, to je neocatosť a zneužívanie svätých pochopov.

Hrúza pojme človeka, keď o tom počuje. Takúto spustlosť nik nepredpokladal. A ozaj slepý by musel byť ten, ktorému by ani takéto reči oči neotvorily. Čo ľudári sem a tam hlásali, všetko dokázalo sa byť mamom a klamom. Čo sa zdalo byť pravde najpodobnejším, bolo to, že sa vystavovali bojovať za kresťanstvo, lepšie povedané, za katolíctvo. Dnes už ani to nenie pravda, lebo napádajú ablegátov, zaslúžených popredných katolíkov, len preto, že sú vraj liberáli. Tedy v ich očiach neosoží už ani pravé katolíctvo, keď je nie s ľudárstvom spojené. Tak to povedal vodca strany Ján Zichy. Naproti tomu, bárs tvrdia, že na základe vyrovnania z roku 1867. stoja, hotoví sú sdružiť sa s inou stranou, ktorá sa 1848-stou menovať strojí, keď ona bude ľudárskou. Tak to píše «Alkotmány», ktorý dôrazne požaduje utvorenie takejto strany.

Nuž dobre nám je to vedieť. Ani viera, ani štátno-právne postavenie, ani žiadna ľudu prajná zásada u ľudárov sa nenajde, dokázali to sami. Ich cieľ je len osobný prospech a osobná moc, no a také ciele, — presvedčení sme o tom, — náš slovenský ľud teraz ani nikdy podporovať nebude.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Piata sessia snemu. V sobotu 17. tohoto mesiaca bola kráľovským reškriptom zavrená 4-tá a na 20. novembra avolaná piata a spolu aj poslednia sessia snemu. Štvrtá sessia snemu bola jedna z najkratších asťce trvala od 30. apríla do 17. novembra, to jest 5 a pol mesiaca. Behom tejto doby vydržoval snem všetko spolu len 44 zasadnutí. Preto len tak málo, lebo letné vakácie tiež padly do tohoto polšiesteho mesiaca, a tie trvaly 2 a pol mesiaca. V štvrtej sessii zadali jednotliví členovia vlády 20 návrhov zákona k pojednávaniu. Na to, že jak dlhá bola štvrtá sessia snemu, nikto nenie tak zvedavý, jako radšej na to, že jak dlhá bude piata sessia. Posiaľ sa za isté drží, že voľby budú na jar, a tak by aj piata sessia bola tiež len krátka. Nenie ale vytvorená možnosť

ani toho, že voľby budú až zavčasu na jaseň a v tom páde život piatej sessie by bol dosť dlhý.

Oznámenia inkompatibility. Inkompatibilný výbor snemu vydržiava teraz deň po deň zasadnutia a na každom zasadnutí vybaví viac inkompatibilných pádov oznámených proti jednotlivým vyslancom. Teraz pannaže zase veľká shonba po shladávaní a oznámení takých pádov, ktoré patričný oznamovateľ drží za inkompatibilné, nesrovnávajúce sa s vyslanectvom. Keď je niektorý vyslanec direktorom alebo členom dozorného výboru jakejkolvek, seba nepatrnejšej spoločnosti, už ho oznámia, že zastáva s vyslanectvom nesrovnávajúce sa miesto. Sotva je vyslanca v sneme, proti ktorému by nebola oznámená inkompatibilita. Pravda že pri pojednávaní oznámeného pádu zistí sa, že patričná spoločnosť nemá nič do činenia s vládou, ani nezávisí od nej. Najviac to vysvitne, že z výrobkov patričnej spoločnosti kúpil bol jedon alebo druhý štátny úradník pár kusov pre seba.

V takýchto okolnostach bolo by skutočne na čase, keby sa otázka, čo všetko smú byť vyslanci popri vyslanectve, čím skorej podrobným zákonom riešila, aby tak nemohol byť každý vyslanec ustavične znepokojovaný a oznámený čo taký, ktorý sa prebrehil proti takzvanej inkompatibilite.

Návrh zákona o investíciach. Finančný minister zadal v stredu návrh zákona, ktorým žiada od snemu povolenie 31 millionov 340 tisíc korún na rozličné investície. Povolenie tejto summy je z čiastky preto potrebné, lebo pri rozličných odvetviach administrácie a pri jednotlivých štátnych ustanovizňach potrebné sú také investície, ktoré nenie možno na ďalší čas odložiť, z čiastky ale preto, že h' spodársky život u nás zaviazol a prevedením týchto investícií pomôže sa mu kolko-toľko na nohy. Z tých prác, ktoré vláda chce z udanej summy previesť, dostane sa celej krajine. V hlavnom meste Budapešti postavené budú dve veľké budovy. Asíce vystavená bude nová budova pre finančné ministerstvo, na ktorú vláda obecala 4 miliony korún; druhá veľká budova bude stále poľnohospodárske museum, ktoré sa má stavať v lesíku a na ktoré vláda obecala dva a pol miliona korún. Okrem tohoto mieni vláda dielne pri západnom nádraží preložiť niekam von z mesta, čo tiež bude stáť asi 2 miliony korún a konečne na Leopoldove pristavia jednu budovu k terajšiemu blázincu asi za 120 tisíc korún. Za zvyšok budú vo vidieckych mestách postavené rozličné budovy pre školy, súdy, pošty a železnice. — Tento návrh buče na každý pád ešte tohoto roku pojednávaný.

Ministri u kráľa. Jeho veličenstvo kráľ dňa 15. t. m. prijal na dlhšom výsluchu najprv ministerského predsedu *Szella* a potom ministra financií *Lukácsa*, ktorí kráľovi podali zprávu o bežných záležitostach.

Krajinský svázok katolíckych spolkov vydržiaval v utorok valné shromaždenie v Budapešti, na ktorom bolo vyše 100 katolíckych spolkov zastúpené. Valné shromaždenie zahájil gróf Ján Zichy, ktorý v otvárajúcej reči vy-

zdvihol, že sa predtým po krajine roztratené katolícke spolky rovnaly kvapke vody, ktorá sa ľahko vyparí. Dnes sa katolícky pohyb rovná mohútnej rieke, ktorá obživuje mnohé vidieky a ktorá je prameňom mnohej dobročinnnej sily. Úlohou krajinského svázku je, aby sa čím viac katolíckych spolkov založilo a za druhé aby dal smer účinkovaniu týchže.

Najprv bol zaslaný holdujúci pozdrav kráľovi, pápežovi a ostrihomskému primasovi a zatým nasledovali prednášky, asíce bola držaná prednáška o tom, čo je úlohou katolíckych spolkov ohľadom pozdvihnutia viery, ďalej o katolíckych spolkoch mládeže, a konečne o povinnostach katolíckych spolkov ohľadom pozdvihnutia hmotných záujmov ľudu.

Na shromaždení z katolíckych biskupov bol iba gróf Majláth sedmohradský a gróf Csáky vacovský biskup.

Z Číny. V čínskej záležitosti je len to nové, že čínsky cisár Kvang-Su opäť vydal edikt, v ktorom znova hlása potrestanie hlavných kolompošov a káže ich trestať doživotným väzením. Ponevác ale cisár viackrát vydal také edikty a nič nesplnil, tak ani tomuto najnovšiemu ediktu nepripisujú veľkú vieryhodnosť. Čínsky cisár písal znova list nemeckému cisárovi, v ktorom uznáva, že treba potrestať vinníkov a vyslovuje nádej, že sa práve započaté vyjednávanie o pokoj skončí s prajným výsledkom a že potom navráti sa do Pekingu. Z viacerých strán Číny idú zprávy, že sa boxeri zase začínajú hýbať.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 14. novembra. Dnes sa sišli vyslanci ku krátkemu zasadnutiu. Pojednávané boly prosby, ktoré behom posledného času došli k snemu. Prosby dľa obsahu ich boly buď vydané patričným ministrom k prezkúmaniu, alebo boly odložené do archíva.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 16. novembra. Dneskajšie zasadnutie bolo venované odpovediam na interpellácie. Ministerský predseda *Szell* čo minister vnútra odpovedal na interpelláciu Zoltána Zmeskala v záležitosti falšovania listín, ktorého sa údajne dopustil ochodnický (trenčianska stolica) notár. Ministerský predseda predniesol, že si dal predostreť všetky na toto vzťahujúce sa listiny a z tých sa presvedčil, že tu nemôže byť reči o falšovaní úradných listín, lež len to videl, že sa ochodnický notár dopustil nesprávnosti. Záležitosť túto vyšetruje patričný stoličný úrad, do čoho sa on čo minister nemá práva miešať. *Zmeskal* uznal, že vláda nestranne pokračuje, pritom všetkom ale neberie v známosť odpoveď. Zatým odpovedal ministerský predseda na interpelláciu Visontaiho, v ktorej sa tento pýtal, prečo neprijal kráľ v lete na audiencii deputáciu v Bosni bývajúcich mohamedánov. *Szell* odpovedal Visontaimu, že kráľ neprijal otáznu deputáciu na radu spoločného finančného ministra Kállayho, ktorý predniesol kráľovi, že deputácia bosenských mohamedánov chce predniesť tie samé ponosy.

ktoré boli už dávnejšie z čiastky vybavené, z čiastky ale za také vyhlásené, ktoré sa nedajú splniť. Interpellant Visontai osvedčil sa, že záležitosť túto znovu nastolí pri pojednávaní rozpočtu.

Teraz prišiel rad na interpellácie zadané v záležitosti stavania bosenských železníc. Na tieto interpellácie odpovedal ministerský predseda *Széll*, že ustálené čiary zodpovedajú záujmom Uhorska. Ostatne onedlho bude zadaný návrh o týchto železnicách, potom bude mať snem lepšiu príležitosť hlbšie pojednávať otázku túto. — Na Molnárovu interpelláciu, zadanú v záležitosti shromaždení, ktoré chcela ľudová strana v Csik-Szent Mártone vydržiavať, odpovedal ministerský predseda *Széll*, že medzi udaním Molnárovým a správou viceispána číkského je obrovský rozdiel. V Csik-Szent-Mártone preto nebolo dovolené vydržiavať shromaždenie v nedeľu predpoludním, lebo *samo kňazstvo prosilo*, aby sa vydržiavanie shromaždenia počas služieb Božích zakázalo. Za to nemôže, že v Csik-Tušnáde a po iných obciach nepočúvali s radosťou pánov rečníkov. Molnár hovorí, že na jednom mieste osemnásť šuhajov prekazilo shromaždenie. Nuž osemnásť šuhajov nemôže prekaziť shromaždenie, keď je viac než osemnásť takých, ktorí chcú počúvať rečníkov. Ľudová strana mala by sa prv lepšie presvedčiť, kde ako bude prijatá.

Ešte na dve interpellácie odpovedal ministerský predseda, asiže jedna znela o uvedení do života zákona znejúceho o menení mien obcí a druhá o daní do prenájomu úradného časopisu „Budapesti Közlöny“-u. Na prvú odpovedal, že sa práve teraz soberajú mená obcí, čo je veľká práca, jaknáhle ale bude hotová, prikróči sa hneď

k prevedeniu zákona. Na tú druhú odpovedal, že jaknáhle vyprší terajší kontrakt, že vypíše verejný súbeh na vydávanie „Budapesti Közlöny“-u. Všetky odpovede boli v známosť vzaté.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 17. novembra. Na dneskajšom krátkom zasadnutí prečítaný bol kráľovský reškrift, ktorým sa zatvára štvrtá sessia a na deň 20-ho novembra svoláva piata a spolu aj poslednia sessia snemu. Zatým predostrel predseda zprávu o štvrtej sessii, načo sa vyslanci rozišli.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 20. novembra. Prvou úlohou piatej snemovej sessie, bolo, aby vyvolila podpredsedov a zápisníkov. Jak podpredsedovia, tak aj zápisníci zostali tí sami. Po rozhodnutí, že zajtra svolá snem členov do jednotlivých výborov, vyslanci sa rozišli.

Zasadnutie snemovne magnátov dňa 17. a 20. novembra. V prvý deň sišli sa magnáti k zasadnutiu, aby vypočuli kráľovský reškrift, ktorým sa zatvára štvrtá a 20-ho novembra otvára piata sessia snemu. 20-ho novembra magnáti najprv vyvolili členov jednotlivých výborov a potom pojednávali návrh zákona o manželstve arcikniežaťa Franca Ferdinanda. Pripomenúť musíme, že na dneskajšom zasadnutí zaujal po prvý raz predsednícky stolec novovymenovaný predseda maguátskej snemovne gróf Albin *Csáky*. Barón *Ambrózy* prijíma návrh, lebo sa tenže neprotiví našim zákonom. Gróf Ferdinand *Zichy* neprijíma návrh, žiada, aby bola do neho vzatá tá oprava, ktorú v snemovni vyslancov zadal bol gróf Ján *Zichy*. Ministerský predseda dokázal, že ním zadaná oprava je lepšia, načo bol návrh prijatý.

~ ~ ~ Sťažíme si . . . ~ ~ ~

Sťažíme si, ako by byť
Malo, že tak nenie:
Sväte, vinnou toho je len
Nedorozumenie.

Každý kričí, žaluje sa
A nikto nežiada
To, čo môže, čo mu patrí,
Len sťažnosť nadpriada.

Práva chce mať každý, málo
Kto dbá povinností.
Nechce vedieť: kto pracuje,
Že len ten sa hostí.

Nečakajme, nežiadajme
Pečené holuby:
Ukážme raz súce skutky
A nie večne sľuby.

Právne naše požiadavky
Povedzme si zkrátka:
Nemé dieťa nerozumie
Ani vlastná matka.

Zakladajme úverkové spolky!

— Radí: *Kysučan*. —

(Pokračovanie.)

Nie sú spokojné peniaze! Nuž dá-li pokoj duši ľudskej to povedomie, že je — večitý dlžník? Nuž je to pokoj, že Pavel Kolesár, bárs aj má tých 400 korún na svojom majetku intabulované, polročne, snáď štvrtročne musí sa prosiť žirantom.

Sú hrozne drahé peniaze. Aj pre veľký úrok sú drahé, ale sú drahé aj pre mrhanie času; lebo pri každej srážke nielen v peniazoch ale aj v čase treba úrok platiť. Tie peniaze vyzdvihnul roku 1885. Od tých čias uplynulo 16 rokov. Od 16 rokov platí Pavel Kolesár úrok bez toho, že by istiny koľko-toľko ubudlo. Kde sú ešte drobné požičky atď. Teda patrné je, že takýto dlžník zrovna len banky kŕmi, mastí, kdežto sám seba a svoju rodinu okráda, klame tou falošnou domnienkou, že veď to nenie tak hrozne drahá požička. Jedon raz sa len na tom octnú takito dlžníci, že s úrokom už prinavrátili istinou a predsa tá ešte vždy stojí čo dlžoba, čo ustavične krvácajúca rana.

Sú nepriateľom najcennejšej mravnej istiny gazdu: sporivosti. Áno, lebo vyznajme, všetci sme náchylní ponechať dlžobu, keď nás nenúti túže splácať. Keď vieme, že splácanie nenie len našou čestnou povinnosťou, ale k tomu sme takrečeno nútení, vtedy peniaz budeme lepšie oceňovať, lepšie sa utiahneme. Naraz len pocítíme, že nás opanuje mocná túha: oslobodiť sa toho, čo nám toľkú starosť zapričiňuje. Duch sporivosti pridruží sa nám za spoločníka, ten nám dá porozumeť, že vtedy máme výhľad ku blaženosti, keď vezmeme takú požičku, ktorá nám nesedí ustavične na krku, ale takrečeno sama seba vyplatiť.

Každá taká požička je drahá a nebezpečná, ktorá nás nevedie k tomu povedomiu, že túto dlžobu musíme s viacnásobnou pracovitosťou, sporivosťou čím prv vyplatiť.

Preto môžeme verejne vyriechnuť, že sa my musíme aj z tej príčiny spoľčiť, aby sme náš ľud od dlžob na prolongovanie odťahli. Nejednomu gazdovi, chudobnému človekovi vykopala už hrob takáto požička. A tomuto ani sa nenie čo diviť.

O tomto budeme ešte viac písať.

Káčerovický pán učiteľ bol na návšteve u jedného v susednej stolici bývajúceho svojho kollogu asice u milkovicenského pána učiteľa . . .

Večer milkovicenský pán učiteľ povolal ku priateľskej malej večery notára, rychtára, prisáženého a ešte dakolko dobrých ľudí.

Prirodzená vec, že naskutku prišiel do reči aj káčerovický úverkový spolok, ktorý už teraz účinkuje.

Milkovicenský pán rychtár, dla čestného mena Samuel Darmoher načas mlčal, zrazu potom aj on sa ohlásil:

— Dobre, dobre, pán učiteľ, ale veru preto ja sa obávam.

— Von s tým pán rychtár, nech to obzreme.

— Teda ja to veru aj vyložím. Aj môj otec to vždy tvrdil, aj ja podobným spôsobom smýšľam, aby sa človek len dlžob zdržoval. Lebo dlžoba srazila z nôh pánov dneskajšieho sveta, jako tiež aj ľud. Teraz už prosím ponížene: Keď dedinčania na základe úverkových spolkov budú mať príležitosť dostať požičku, rovno pôjde ta, ešte i ten, ktorý ináčej nikdy nemyslel na dlžobu.

Na prvé počutie zdala sa táto reč múdrou, preto aj pán notár a boženík prisviedčali.

Ale káčerovický pán učiteľ nenie veru ten človek, ktorý by neznal na to kadenciu.

— Pán rychtár, slová vaše som porozumel, — rieknul pán učiteľ. — A v tom vám dám za pravdu, že veru dlžoba srazila z nôh aj pánov, aj ľud. Ale aj príslovie to hovorí, že dlžoba preberá. To nevynieslo nikoho na vnivoč a ani ne-srazilo z nôh nikoho, že vyzdvihnul požičku, ale áno srazila z nôh tá poľutovania hodná okolnosť, že vypožičané peniaze zle, ľahkomyselne použili. Veľmi do živého zafal jedonraz Koloman Ondreaš keď rieknul, že človek je márnotravný a túto márnotravnosť čo výhovorku pokrstil gavalierstvom. Táto cnosť jednako panuje tak u pána jako u sedliaka. U jedného v kassínach, u druhého vo mlyne a v krémach. Lebo konečne aj voda hlbokého Dunaja odíde, aj «gavalierstvo vrecká vyprázdni.»

No teda svätá pravda, keď potom požičku preto berieme, preto robíme dlžobu, aby sme si vrecká ku podobným cieľom naplnili, vtedy perse taká bude tá dlžoba jako močiar, do ktorého keď dakto vstúpi, vždy hlbšie a hlbšie zaviazne.

Ale jako má gazda v dnešnom svete a v gazdovskom stave k nevyhnutelnej požičke dôjsť, to som ja už mnoho ráz dokázal, ale ani vy nebudete tajiť.

— Teda veru tak je, — riekol prisážený.

— Ba odpustte mi, ale prinútený som pána rychtárova výpoved podvrátiť, že totiž keď bude úverkový spolok, vtedy bude mať ľud príležitosť zrovna vôjsť do robenia dlžob. — Či že? To sa pýtam pána rychtára, že teda bol-li doteraz v Milkoviciach úverkový spolok?

— Už jako by bol býval, — riekol rychtár.

— Teda takto nemali ste príležitosť ani dlžoby robiť však ver?

Pán rychtár sa hniezdil. Pán učiteľ ho ale len ďalej sužoval.

— Teda vtedy mám príčinu veriť, že v Milkoviciach ani nenie dlžoby.

Na toto Milkovicania z hlboka vzdychli.

— Veru nenie, vynímajúc len jedného-dvúch gazdov, všetci plávajú.

— A pri takej príležitosti vyzdvihli títo požičku?

— Nuž z veľkých sporiteľní, tak hľa na prolongáciu, a od úžerníkov, a dobrý Pán Boh zná od koho.

— No hľa! Tak sa má vec a keď je tak, vtedy nech nik nehovorí, že úverkové spolky zapríčiňujú dlžoby. Ba naopak je to. Malého gazdu, keď do bahna zaviaznul, len úver môže vytrhnúť. A jedna iná vec: «Že gazda tak spotrebuje čestnú požičku, aby sa sama seba vyplatila»

No ale už sa celkom zvečeriť. Pri budúcej príležitosti objasním tajnosť aj tohto.

Čestný človek drží slovo. Aj káčerovský pán učiteľ zadržal. Zás navštívil Milkovice. Lebo teraz už nebudeme okolkovať, vyrozprávame. Tento statný, dobrý učiteľ nemal to na ume, žeby sa snád v Milkoviciach zabával, lež aby aj tam oboznámil ľud s požehnaním úverkových spolkov. Lebo on dobre poznal ľud, že jeho najväčšia chyba je, že nepozná a len z mála pozná to, čo mu je skutočne požehnaním. Medzi nami zlá, prekliata obyčaj na krídlach sa rozletí, dobrá, požehnaná vec ale o barľach chodí.

Zás tam sedia teda tí, ktorí boli minule spolu: rychtár, notár a iní dobrí ľudia.

— Tak veru pán rychtár, — vypráva káčerovský pán učiteľ, — dlžoba preberá, nosí. Lebo pekná vec je veru, ako ste povedali, že totiž od dlžoby tak sa treba varovať, jako od ohňa. Ale sú časy a položenia, keď práve vtedy zničí gazdu oheň, keď nehľadá po čestnej, lacnej požičke.

— Pravda je, — riekol aj pán notár.

— Lebo jakože stojí dnes malý gazda?

— Zle, veľmi zle, — vetili viacerí.

— To sme už sto a tisíc ráz riekli, aj sme nahliadli, že sa my musíme na dajaký spôsob usilovať, aby sme dôchodok z rolí zväčšili, zdvihli.

Lebo teda známe, že aj farchy naše nad mieru sa povýšily. Potom aj zlé roky nás zamočily. Ale teda sladký môj Bože, ako ich povýšime? K tomu potrebujeme výdavky. Štefan gazda nemá dostatočnej lichvy. Peter by potreboval hospodárske náčinie atď. Že čo by bolo pre našich gazdov opravdovým chosňom? Teda prečo nečinia?

— Lebo nemajú k tomu peňazi?

— Však ver. Lebo do rolí museli by istinu vložiť. «Jako z pňa stromu nové výhonky ženú, — tak hovorí jeden spisovateľ — aj pre gazdu nový chosň vyplýva z toho, čím gazdovstvo

svoje rozmnožuje. Preto aj toto «istinou» nazývajú. Teda trebárs stav (maštal, pajtu) chce gazda stavať, trebárs svoj rožný statok rozmnožiť, trebárs pluh, bránu alebo dačo iné chce nadobudnúť (na pr. vinohrad založiť) to je všetko istina.

— Ale k tomu potrebuje peniaze!

Peňazí ale nemáme. Zlé roky, zlá úroda, zlé gazdovstvo a iné neprinášajú — peniaze...

(Pokračovanie nasleduje.)

DOPISY.

Dolný Liptov, dňa 17. novembra.

Vysokoctený pán Redaktor!

Po tieto dni naši rebelanti vyšli už z áreštu. Prosba vraj nebesá otvára, tak bola aj prosba týchto rodičov vyslyšaná. Nech si ale nikto nemyslí, že sa to hádam pomocou pána farára likavského alebo Štefana Srobára stalo; lež stalo sa to pomocou liskovského predstavenstva a pána Jozefa Angyala, nášho ablegáta. Týchto poprosili rodičia zavretých, a títo sa za nich zaujali, tak došli k cieľu. Keď išli domov dali slovo jedon druhému, že vraj už nikdy pokojných občanov nebudú tak mrzko znepokojovať. Dajže Pane Bože, aby tak bolo! Keby ani vtedy nebolo bývalo pukušiteľov, ktorí ich posmeľovali, títo by neboli mali smelosti takú sňobu robiť, nebolo by toľko škody v obci, nebolo by bývalo toľko krve preliato. A potom ten posmech, kam sa len Liskovan obrátil, všade mu dohovárati, že akí sú v Liskovej „poriadni“ ľudia.

Po tieto dni bolo zase vyšetrovanie na Lúžnej pre obloky vybité na fare. Bolo vypočuté vyše tridsať svedkov, ako čo sa stalo.

Druhú vyšetrovanie bolo v Likavke, kde bola podaná žaloba proti úzere. Vec sa má takto: Likavský pán farár, ktorý sa veľmi stará o svojich veriacich, chodil z dom do domu a pýtal si všetky poistenky, obligátory a zmenky, ktoré už boly dávno vyplatené. Na základe týchto zažaloval pán Janovčik, farár likavský, bývalého krémára Samuela Schultza, že sa vraj prevínil proti štatútom liptovskej stolice, ktoré štatúty zakazujú borgovať vyše 3 zlatých, on ale že borgoval aj na vyššiu summu a dľa tohto aby bol teda pokutovaný dľa zákona. Žalobu poslal rovno na ministerstvo, ktoré ju pravda poslalo nazpät na stolicu, aby táto vyšetrila čo je vo veci. Dňa 12. tohto mesiaca bol termín v Likavke, kde v ten deň bolo vypočuté vyše dvadsať svedkov. Len niektoré otázky a odpovede tu podotknem, ktoré im dal vyšetrujúci sudec. Asiže: Tu ste žalovali pána Schultza, že vám viac borgoval, ako to zákon dovoľuje? Odpoveď bola: «My sme nežalovali lebo ho ani nemáme prečo žalovať.» Či chcete, aby bol pokutovaný? «Za to by ho mali po-

kutovať, že nám borgoval nápoja ku krstinám, na svatbu a na pohreb? Alebo že nám požičal peniaze, aby sme mohli pána farára a pána rektora vyplatit, keď nám mrtvolu pochoval? To by nebolo pekne od nás! Ako to my vieme, vedel aj on, že z toho nebude nič, lebo s jeho žalobou nedokázal nič. Ale to je už isté, že tento pán farár má už takú chorobu žalobnú, a proti tejto chorobe nevie žiaden lekár taký liek, len jedine pán doktor M. Tento pán doktor už ho aj začal liečiť. Pán farár ale bude žalovať len vždy, až nebude vyliečený. On má vždy v reserve niekoho, aby ho žaloval, raz kohúta, druhý raz kvočku, mláďku a tak aj kurčatá v Likavke a v Martinčeku. Ja mu odpúšťam jeho slabosti, on vo fare nemá práce, hľadá si von z fary nejakú prácičku.

Jaseň máme peknú a preto som ešte vždy vystretý naproti slnecu, pritom pozerám na Paračku a pozorujem pána farára, koľko ráz ide cez deň do Ružomberka a späť. On ani viac, ani menej, ale ide každý deň dva razy: to urobí $2 \times 365 = 730$ ráz. Môžete myslieť, že taký človek, ktorý sa do roka 730 ráz prejde, ten istotne nesplesnie doma pri knihách.

Týchto pár riadkov píšem večer, lebo vo dne ešte vždy nemám pokoja. Teraz ale musím dokončiť tento dopis, pretože môj sused zaspieval na desiatu a treba reku aj trochu očí zažmuríť a odpočinúť si.

S úctou Ondrej Mních.

BESEDNICA.

Dvaja starci.

— Napísal: Lev N. Tolstoj. —

(Dokončenie.)

IX.

Efim si ľahol a začalo ho pokúšať. „Nevytiahlí,“ myslí si, „pútnikovi peniaze, veď ani ich nemal. Nikde on neplatil. Mne prikazoval platit a sám nedával ničoho, áno ešte odo mňa vzal rubel.“

Efim si to pomyslel, ale začal sám sebe výčitky robiť. — „Čo?“ vraví, „mám ja človeka súdiť? To je hriech. Nebudem na to myslieť.“ Sotva si to pustil z mysli, zase si pripomína, ako je pútnik na peniaze pozorný a ako nebolo pravdepodobné, že by mu boly peniaze vytiahli. — „Veď nemal,“ myslí si, „ani zblá. To je len vyhovorka.“

Z rana vstali a šli na rannú omšu do veľkého chrámu Vzkriesenia — ku Hrobu Božiemu. Pútnik sa od Efima neodlúčil, chodil s ním vždy.

Prišli ku chrámu, Iudia sa len tak hemžili — boli to pútnici všetkých národov, Grékov, Arménov, Syriánov. Efim prišiel do svätej brány s Iudom, prešiel mimo stráže tureckej k tomu miestu, kde bol sňatý s kríža Spasiteľ a pomazaný, a kde deväť veľkých sviec horí. Efim postavil tam sviečku. Potom pútnik doviedol

Efima v pravo nahor po schodkoch na Golgotu, na miesto, kde stál kríž; Efim sa tam pomodlil; potom ukázali mu otvor, kde zem sa rozpukla; potom ukázali miesto, kde pribili ruky i nohy Kristove na kríž klincami; potom ukázali rakvu Adamovu, kde krv Kristova tiekla na kosti jeho. Potom prišli ku kameňu, kde sedel Kristus, keď mu kládli na hlavu trňovú korunu; potom ku súpku, ku ktorému priviazali Krista, keď ho bičovali. Potom videl Efim kameň, v ňomž sú dve stopy vytlačené nohama Kristovými. Chceli im ešte niečo ukázať, ale nastala tlačnica; pospiechali všetci k samej jaskyni Božieho Hrobu. Bolo práve po omši inovercov, začala sa pravoslávna. Efim šiel s Iudom k jaskyni.

Chcel sa sprostíť pútnika; lebo ustavične breší podzrievaním pútnika, ale ten neodfučuje sa od neho, šiel s ním spoločne i na omšu k Božiemu Hrobu. Chceli pekne blízko stáť, ale opozdili sa. Natlačilo sa Iudu tak, že ani napred ani nazpät nemohli sa predrať. Efim stojí, hľadá vpred, modlí sa — ale každú chvíľu sa omakáva, či má pugilár. Lietalo mu v mysli, či klame ho pútnik a jestli že ho neoklamal a opravdu ho obkradli, musím sa mať na pozore, aby sa to neprihodilo i mne.

X.

Efim tak stojí, modlí sa a hľadá vpred, do kaplnky, kde je Hrob sám, a nad Hrobom horí tridsaťšesť sviec. Efim stojí, ponad hlavy sa díva, — aký to zázrak! Pod samými lampami v prvom rade vidí stáť starčeka v kabáte z hrubého šedého súkna, leskne sa mu lysina po celej hlave, ako u Eliseja Bodrova...

„Podobný je,“ myslí si, „Eliseovi. Ale nemôže to byť on. Nie je možné, aby ma bol predbehnul. Prvá loď týždeň pred nami odplávala. Nemohol ma predísť. A na našej lodi ho nebolo. Videl som všetkých pútnikov.“

Sotva si to Efim pomyslel, stariec začal sa modliť, i poklonil sa tri razy — raz pred Bohom, a potom Iudu na obe strany. A ako starček obrátil hlavu na pravú stranu, Efim ihneď ho poznal.

Je to on sám, Bodrov; i bradu tmavú kučeravú, i prešedivélé fúzy, i obrvy, i oči, i nos, celý obličaj je — jeho. Je to sám Elisej Bodrov.

Zaradoval sa Efim, že súdruha našiel a podivil sa, ako ho to Elisej mohol predbehnúť.

„Aj, veru, Bodrov!“ myslí si, „ako sa dostal dopredku! Patrne sa sišiel s nejakým človekom, ktorý ho tam uviedol. Vďaka ja ho pri vchode najdem, až sa zbavím svojho pútnika, a s ním budem chodiť, snáď on i mňa uvedie do predku.“

I hľadel stále Efim, aby Eliseja neztratil z očí. Ale keď omša bola skončená, hrnul sa Iud, šli bozkávať kríže i obrazy, tlačili sa, odstrčili Efima stranou. Zase ho napadol strach, že by mu mohli toľku vytiahnuť. Opáčil rukou toľku a začal sa predierať, len aby sa na prázdne miesto dostal. Predral sa na prázdne miesto, chodil, chodil, hľadal, hľadal Eliseja, akonáhle vyšiel z chrámu, ale nestretol sa s ním. Šiel po omši Efim vyhľadávať Eliseja po

dvoroch kláštorňých; všade chodil, nikde ho nenašiel. V ten večer i pútnik neprišiel k nemu. Ako by sa bol do zeme prepadol — a rubel mu nevrátil. Efim zostal sám a sám.

Rano šiel zase Efim k Božiemu Hrobu s tambovským starcom, s ktorým šiel na lodi. Chcel sa pretlačiť ku predu, ale zase ho odstrčili, i stál pri stĺpe a modlil sa. Pohliadol vpred — zase pod lampami pri samom Božom Hrobe, na prednom mieste stojí Elisej, ruky mal rozpiaté jako kňaz pri oltári, a leskne sa mu lysina po celej hlave. — „No,“ myslí si Efim, „teraz už ho nezapustím z očí.“ A začal sa predierať ku predu. Predral sa. — Eliseja nikde. Patrne mu ušiel.

I tretieho dňa Efim šiel na omšu, zase hľadá: na najsvätejšom mieste stojí Elisej, veľmi dobre ho vidieť, ruky má rozpiaté a hľadá bore, zrovna akoby niečo videl nad sebou. I leskne sa jeho lysina po celej hlave. — „No,“ myslí si Efim, „teraz už ho nepustím, pojdem a pri chodbe sa postavím, tam sa iste neminieme.“ Vyšiel Efim, stál, stál, všetci ľudia prešli — Eliseja nikde.

Bol šesť týždňov v Jerusaleme a prebliadol si všetko; bol i v Betleheme, i v Bethánii, i na Jordáne, i na novú košefu pečať pri Božom Hrobe dal si vytlačiť, aby v nej bol pochovaný, i vody z Jordána do sklenice si nabral, i hľny, i sviečky na svätom mieste si kúpil, ztrovil všetky peniaze až na tie, ktoré potreboval na cestu. Potom sobral sa nazpät domov. Došiel do Jaffy, sadol na loď, preplaval do Odessy a šiel pešky domov.

XI.

Efim ide samotný touže cestou, ktorou bol šiel do Jerusalema. Už sa približoval k domovu a zase ho objala starosť, ako žijú doma bez neho. „Za rok,“ myslí si, „mnoho vody uplynie. Majetok po celý život chrániš, ale na mizinu sa privedieš chytro.“ Ako asi bez neho syn vedie gazdovstvo, jaká bola úroda, ako dobytok prezimoval, či syn vedľa jeho žiadosti upravil izbu. „Efim došiel až do toho kraju, kde vlni rozišiel sa s Elisejom. Nemohol ani ten ľud poznať. Kde minulý rok treli núdzu, teraz všetci žijú v dostatku. Bola pekná úroda. Zmohol sa ľud a predošlú biedu zapomenul.

Prišiel k večeru Efim k tejže dedine, kde vlni sa Elisej odlúčil, že sa ide vody napíť. Sotva vošiel do dediny, vyskočila z chalúčky dievčína v bielej košielke a volá:

— „Dedo! dedko! zajdi si k nám!“

Efim chcel prejsť, ale nepustí ho dievčína, chytla ho za koniec kabátu, tiadne ho k chalupe a smeje sa.

Vyšla na podstenu i ženská s chlapcom, tiež ho laskave volajú: „Poď, prosím, dedko, na večeru — zostaneš u nás na noc,“ Efim šiel teda k nim. — „Je mi to vhod,“ myslí si. „Spýtam sa na Eliseja: veď on práve do tejto chalupy vtedy zašiel napíť sa vody.“ Efim vošiel. Žena s neho sňala kapsu, dala mu vody k umytiu a posadila ho za stôl. Priniesla mlieka, tvarohové buchty a kašu, všetko toto postavila na stôl. Poďakoval sa Efim, pochválil ľudí za to, že pútnikov srdečne vítajú.

Ženská pokývala hlavou. „My,“ vraví, „nemôžeme nevítať pútnikov. Zvedeli sme od pútnika ako máme žiť. Žili sme, na Boha zapomeneli, i potrestal nás tak, že sme všetci očakávali len smrť. Došlo s nami vlni už na to, že sme všetci ležali, ani čo jesť sme nemali, a nemocní sme boli. I boli by sme zomreli, ale poslal nám Pán Boh takého starčeka, ako si ty. Prišiel k nám jedného dňa napíť sa vody a keď nás uvidel, poľutoval nás, ba i zostal s nami. Napájal nás, i kŕmil, i na nohy postavil, i zeme nám vymenil, i kone s vozom kúpil a potom zmizol.“

Vošla na to do chyže starena a prerušila reč ženy „Ani sami nevieme,“ vraví, „či to bol človek, či anjel Boží. Všetkých nás mal rád, všetkých ľutoval, a odišiel nerieknuť nám ani svojho mena, ani nevieme za koho sa modliť k Pánu Bohu. Ako by to teraz videla: ležím, smrť očakávam, tu vidím, prišiel starček, nič zvláštneho na ňom, taký lysý, vody sa napíť. Ešte som si myslela ja briešna: čo sa tu potíka? A on vidíš, čo urobil, ako nás videl, v tú chvíľu shodil kapsičku dolu, tu na to miesto ju postavil, rozviazal.“

Vstúpila i dievčína. „Nie,“ vraví, „babka! najprv sem do prostred izby postavil kapsu a potom na lavicu ju odložil.“ I začali sa hašteriť a všetky jeho slová i skutky spomínať: i kde on sedel, i kde spal, i čo komu riekol.

Na noc prišiel i gazda na koni, tiež dal sa o Elisejovi vypravovať, ako u nich žil. „Keby nebol k nám prišiel,“ vraví, „boli by sme všetci v briechoch zomreli. Umierali sme v zúfalstve, na Boha i na ľudí sme reptali. A on nás i na nohy postavil, skrze neho sme my i Boha poznali, i v dobrých ľuďoch sme uverili. Požehnaj ho Pán Boh! Prv sme ako nemí žili, on z nás urobil ľudí.“

Nasýtli, napojili domáci Efima, uložili ho spať i sami si ľahli.

Efim leží a nespí, neide mu z hlavy Elisej; ako ho videl v Jerusaleme trikrát na prednom mieste.

„Tak, hľa!“ myslí si, „kde on predišiel mňa. Či je moje namáhanie prijaté, kto vie? ale jeho iste prijal Hospodin.“

Z rana rozlúčili sa ľudia s Efimom, nakládli mu prôžkov na cestu a šli po práci a Efim na cestu.

XII.

Celý rok išiel Efim. Na jar navrátil sa domov.

Prišiel domov k večeru. Syna nebolo doma: bol v kréme. Syn prišiel podnapitý, začal sa ho Efim vypytovať, čo a jako bolo v dome. Zo všetkého videl, že syn za jeho neprítomnosti hýril. Peniaze všetky prepil, prácu všetku zanechal. Otec začal ho hrešiť. Syn začal hrube odpovedať.

„Ty by si sa sám,“ vraví, „mal polepšiť, ale tak, ty si odišiel do sveta a ešte si všetky peniaze sebou odniesol, a mne tu vyčítuješ.“

Starec sa rozžlobil a ubil syna.

Z rana Efím šiel k predstavenému odovzdať prívodný list; ide okolo Elisejovho domu.

Stará Elisejová stojí na prahu — pozdravuje sa s ním.

„Pozdrav ťa Boh, kmotre!“ vraví, „šťastne si sa vrátil, môj drahý?“

Efím sa zastavil.

„Ďakovať Bohu,“ vraví, „vrátil. Tvojho starca som ztratil, ale počúvam, že sa domov vrátil.“

I spustila starena — rada si požvatla.

„Vrátil sa“, vraví, „Elisej, dávno sa vrátil. Hneď po Nanebevzatí Panny Marie. Boli sme už veru radi, že nám ho Boh priniesol. Smutno nám bez neho. Jeho práca už málo stojí! Už je starý. Ale predsa je len blava rodiny a nám je veselšie. Ako i ten chlapec sa zaradoval! Bez neho,“ vraví, „je nám ako oku bez svetla. Smutne nám bez neho, drahý môj, máme ho veľmi radi.“

„Či je doma?“

„Doma, kmotre, vo včelíne roje upravuje. Pekné, vraví, je rojenie. Pán Boh dal včelám takú silu, na jakú sa ani stariec nepamätá. Nie podľa našich hriechov Boh nadeľuje. Zajdi k nemu, kmotre! Ako sa zaraduje!“

Efím šiel cez dvor do včelína k Elisejovi. Prišiel do včelína a hľadá — stojí Elisej bez sitka, bez rukavíc, v kaftane pod briezku, ruky má rozpiaté a hľadá hore, a lysina sa mu leskne po celej hlave, tak ako v Jerusaleme pri Božom Hrobe stál, a nad ním, ako v Jerusaleme, cez vetvy brezy ako by obeh horel, hrajú slnečné paprsky, a okolo hlavy zlaté včelky vo venec sa svieta, vinú sa a nepichajú ho.

Starena Elisejova zkríkla na muža — „Kmotor“ vraví, „prišiel.“

Elisej sa obliadol, zaradoval sa, pošiel kmetrovi v ústrety, poľahky z fúzov včelky si vyberajúce.

„Zdrav buď, kmotre, zdrav buď, milý človeče... Dobre si cestu vykonal?“

„Nohy cestu vykonal, i vody tebe z rieky Jordánu som doniesol. Poď k nám, — vezmi si ju. Ale či vyslyšal Boh na mojej púti modlitbu moju...“

„I — vďaka Bohu! Buď Pán Boh pochválen!“

Efím sa zamlčal. — Nohama tam bol, ale či bol — tam tiež aj dušou a či niekto drubý tam bol...

„Čo Boh ráčil, kmotre, čo Boh ráčil.“

„Zašiel som tiež na zpiatočnej ceste do chalúčky, kde si odo mňa odišiel.“

Uľakol sa Elisej a riekol rýchle:

„Čo Boh ráčil, kmotre, čo Boh ráčil. Čo, poď na chvíľu so mnou do izby — medu priniesiem.“ I zahovoril Elisej Efíma rozprávajúc o hospodárstve

Efím vzdychol a nespomenul už Elisejovi o ľuďoch v chalupe, ani o tom, že ho videl v Jerusaleme. I porozumel, že na svete vydal Boh každému do smrti konať svoju povinnosť, — láskou a dobrými skutky.

Rozhovor kmotra Vysokého s Nízkym.

Podáva: Stredný.

Vysoký: Jako je to kmotre, že na jar byly moje úly 12—14 kilov těžké a teraz ledva 6—7 kilov vážia?

Nízky: To je tak kmotre, že kto veľa čahá, málo ulapí. Vy ste sa veľmi tešili, že vaša jedna-jedna včelná rodina dala 2—3 roje; ale s týmto ste tak pochodili, jako taká dobrá matka, ktorá vydá do roka 2—3 dcéry a každej naplní vrece až konečne spozornje, že jej zázobáreň zostala prázdna. — Každý jednotlivý roj vyšiel z matko-úla dobre našpikovaný a tým sa nielen v ľudnatosti zmeašil, ale aj hotový med vzal so sebou. V matko-úle zostavšie včely ale aj následkom zlého počasia neznały toľko nanosiť, aby mal úl predošlú svoju váhu. Nabudúce uspokojte sa s jedným, najvyšš s dvúma rojmi a vtedy bude aj roj, aj matko-úl vážny a ľudnatý.

Vysoký: Jako že inžem prekazit rojenie?

Nízky: Náble vám vyjde z daktorého úla roj, postavte tento úl na druhé miesto, a roj položte na miesto matko-úla; tomuto odíde vóľa viacej sa rojiť, roj ale spevnie zvyklými včelami na to miesto chodiť a skrze to budete mať silný a vážny roj.

Vysoký: Teda čo je to za příčina, že z jednoh druhého úla nechodia mi včely na robotu, ale obletujú len kolo letáča?

Nízky: S tou rodinou je veľmi zle! lebo zahynula matka, alebo nespárac sa, cítí spustošenie celej rodiny a preto nepracuje.

Vysoký: Čo mám teda robiť s takymito úlami?

Nízky: Vyberte z nich obratne plášte a na nich byvšie včely smette do jednoho prázdneho úla, ktorý ste pred tým nakropili medovou vodou a tento ľud dajte večer ku takej rodine, ktorá má matku. Skrze to stane sa ten ľudnatejšim a do jasene môžu ešte veľa pomôcť v nosení medu.

Vysoký: Čo mám teda robiť s tak obsiahnutým súšom?

Nízky: Zoberte a postískajte ho dobre na spôsob lobdy, aby voskový moľ nemohol v ňom škodu učiniť a tak nasbieraný súš vytopte na vosk, aj tak platia za kilo 2 kor. 40 hal.

Vysoký: Už bol u mňa árendátor Čmel, a ponúkal mi za kilo medu 40 hal. Mám ho dať zato?

Nízky: Sused Sršen mi povedal, že on predáva po 60—70 hal. apatikárovi, perníkárom a väčším kupcom. Chodte teda aj vy do mesta, a dôverujem, že aj za váš med dostanete toľko. Na jedno vás však upomínam, položte med do čistej nádoby a čisto zaobchoďte s ním.

Vysoký: Máte-li už einschlag (syrku) ku zabitiu včiel?

Nízky: Ja som nezvykol moje včely zabíjať, ale ich jednoducho vyklepem z toho úla, ktorý nenechám na „plemeno“ a tomuto ľudu zabijem matku, ľud ale osadím do toho úla, ktorý nechám na „plemeno,“ tým spôsobom, jako som to prvej pri rodinách bez matky spomenul. Obsiahnutý med, položiac do cedáka nechám vykypkať, súš ale zoberem na vosk.

Vysoký: Nuž a to vyklepávanie a dorábanie vosku jako sa deje?

Nízky: Aj to vám poviem.

Vysoký: Teda mi už len povedzte, prosím vás pekne.

Nízky: Prineste kmotre dva alebo viac prázdnych úlov, jeden menší rebrik, v ktorom stupne nie sú ďaleko jeden od druhého a dve stoličky. No pozrite tieto dve stoličky postavím jednu od druhej na 3—4 kroky a na ich sedadlo položím rebrik; medzi jeho stupne položím 2—3 úle dolu vrchom. Pilne treba pozorovať, aby úle neprepadly pomedzi štapne. Myslíme si už teraz, že sú v týchto tu umiestnených úloch včely, ktoré, aby sme im mohli odobrať med, vy ste chceli einschlagom vykúriť. Teraz na tieto úle položím tie prázne hore koncom, ale vnútro ich pokropím medovou vodou. Zadať časť úlov, kde sa schádzajú, spojím s droteným klincom; na oproti mne byvšej časti ale nechám na dlaň veľký otvor, medzi ktoré položím tieto dva kusy dreva, alebo zhotovím z drótu dve spinky podobné tesárskej kramli, ktorých jeden koniec zapichnem do spodného, druhý koniec ale do vrchného úla, aby medzi vyklepávaním vrchné úle nespádly. Teraz začnem pomaly búchať na dno spodných úlov bárs obydvoma rukama, bárs dvoma paličkami, tak jako je to v obyčaji pri riadnom bubnovaní. Včely zo začiatku hučia, banujú síce za starým bydlom a za nanoseným medom; ale neľúbia ani ustavičné búchanie, sú pobúrené, a tak od tohoto, jako aj od prírody usilujú sa do hora a idú do vrchného úla. Keď už raz aj matka vyšla, ostatné včely idú s útokom za ňou. V jednom čase možno premenlive aj 2—3 úle vyklepať. Toto treba dotiaľ opakovať, pokiaľ všetky včely neprešli, a aby včely prechodily priestorom do vrchného úla, dám im smer fúknutím cez jednu trstenú rúrku. S medom plný úl odnesiete teraz do včelína na také miesto, kde nechodia včely, do pivnice alebo do tmavej komory a vyklepané včely postavíte na to miesto, kde pred tým stály. Podvečer vyhľadáte matku a zabijete ju. Bez matky byvšie včely poprskáte medovou vodou a strasúc ich do hrce zbijete ich na spodnú dosku toho úla, s ktorým ste ich chceli spojiť; poznamenávajúce, že ste takový prv s miesta odložili. Keď je bezmatá rodina ešte v hrči úl s matkou obložený položte na predošlé miesto. Včely, zvlášte v jaseni, chytro sa spriatelila a vynasnažujú sa jednu rodinu utvoriť. Jestli by ste našli matku vyklepaného úla, aj tak môžete konať túto prácu, lebo včely jednu matku zriadne slabšiu a cudziu zabijú, a zostane im len jedna matka. —Vyklepávanie konajte vždy rano okolo 5—6. hodiny, keď včely nešli ešte na robotu; spojovanie však konajte večer, keď sa už prinavrátily na odpočinok. Skrže vyklepávanie zstanú nám aj malé včely, kdežto vykúrením aj med pokazíme, učiniač jeho chuť nepríjemnou. Med z toho úla, z ktorého sme včely vyklepali obratne vyberme, položme ho na cedelkú a na teplejšie miesto — proti ohňu — v kuchyni, aby čím skôr vykvapkal. Dvere a obloky nech sú v takýto čas zatvorené, lebo zaciťiac včely vôňu medu, v hromadách budú sa hrnúť na to miesto. Vykvapkaný

med je dobre ešte prez husté syto precediť, do čistej nádoby položiť a potom na také miesto postaviť, kde nedojdu k nemu mravce.

Čo sa týka dorábanie vosku, zbierajme súš od jary do pozdnej jasene. Tento dobre postláčame a položíme na také miesto, kde nedojdu k nemu voskové mole. Takto nasbieraný súš cieľom prerobenia na vosk, položíme do jednej väčšej nádoby (do plechového hrca), nalejeme naň vody a postavíme ho ku slabému ohňu. (Pri silnom ohni preto není dobre variť, lebo očernie a trätí z ceny.) Teraz už nalejeme vody do jednej väčšej nádoby — dieže — a do tejto položíme šikmo poldruha metra dlhú ohoblovanú dosku. Na tejto doske vytlačíme vosk z vyvareného súša. Toto sa deje nasledovne: Vezmime jedno riedké vrečko, do toho vložíme z uvareného súšu tolko, aby bolo do poly; teraz zakrutíme vrch vrečka. (Perse, to sa všetko na tej doske robí.) Už skrze toto zakrúcanie tečie z vrečka voda a vosk a aby sme čím skôr dosiahli cieľa, s jedným okrúhlym drevom (válkom) začneme tlačiť, miesiť. Vtedy tečie vosk už silnejšie a s ním varená voda po doske na vodu v dieži. Voda spojí sa s vodou, vosk ale bude plávať po vrchu a vychladne. Keď vidíme, že už následkom tlačenia neide vosk z vrečka, vyprázdňime ho a zas naplníme tým istým spôsobom, jako prvej. Keď sme už všetek vyvarený súš vytlačili, po vrchu vody plávajúci vosk zobereme a položíme cieľom stopenia do tej nádoby, v ktorej sa pred tým súš varil. Teraz vezmeme jednu tak veľkú misu, do ktorej myslíme, že sa stopený vosk zmestí. Do tejto nalejeme tolko studenej vody, aby dno dobre zakryla. Stopený vosk vylejeme do tejto misy a necháme ho vychladnúť, čo sa stane za 3—4 hodiny. Vychladnutý vosk obdrží podobu misy. Z jeho zpodku zoškrabeme nožom nalepené trosky a vosk je hotový, za ktorý rád zaplatí kupec za každé kilo 2 kor. 40 hal

(Dokončenie nasleduje.)

K nemu!

Podajte mi
Na rozlúčku,
Milný môj
Tvoju rúčku.

Moje drabé
Potešenia
Prichodí už
Čas lúčenia!

Jak tmavá noc
Očká čierne,
Zostaňte mi
Na vždy verné...

Večer pokľaknúc
Ku stolu,
Modlím sa za teba
K Bohu.

V kostole tiež
Len za teba
Zašlem modlitbu
Do neba.

Modlitba nebe
Prebija,
Že to vždycky
Pravda byva.

Prosím za to
Vrúcne nebe,
Aby Pán Boh
Mňa dal tebe...

Mariška.

CHÝRNÍK.

Pamiatka kráľovnej Alžbety. Deň mena svätej Alžbety, 19. november, stal sa sviatkom venovaným pamiatke našej nebohej kráľovnej. V chrámoch i v školách svätieva sa pamiatka našej orodovnice, ktorá svoje dobré srdce nikdy neodvrátila od Uhorska. V Budapešti školská mládež so svojimi učiteľmi, učiteľkami a professormi šla do chrámov a po službách Božích navrátiac sa do školských sieň spevom a rečňovankami zasvätila pamiatku nebohej kráľovnej Alžbety. Úradné služby Božie odbovovaly sa v Matiašovom chráme v Budíne za prítomnosti členov vlády a zákonodarstva, jako i predstaviteľov vrchností a veľkého prespolného obecnstva. Omšu slúžil opát-farár Nemes v tom rúchu, ktoré kráľovná Alžbeta sama bola vyšila a darovala chrámu Matiašovmu. — Jeho veličenstvo kráľ v Gedelove v deň menín svojej zosnulej manželky s celým sprievodom svojim prítomný bol v dvornej kaplnke na omši. Gedelovské korunné panstvo zaslalo do Viedne na pomník kráľovnej utešený venec uvitý z kvetov gedelovskej zahrady, kde sa nebohá kráľovná tak rada bavievala.

Radosť v kráľovskej rodine. Dcéra nášho kráľa arcikňažna Maria Valeria, manželka arcikniežata Franca Salvatora dňa 19. t. m. porodila zdravú dcérku. Toto je už šieste dieťa arcikniežatského páru. — Jeho veličenstvo kráľ večer 20. t. m. odcestoval z Budapešti do Welsu navštíviť svoju dcéru Mariu Valeriu. Kráľ až v pondelok vráti sa do Gedelova.

Kráľ vyhorelcom. Jeho veličenstvo kráľ chrenovským vyhorelcom 400 korún daroval zo svojej súkromnej pokladnice.

Vyznačená herečka. Jeho veličenstvo kráľ chýrnu maďarskú divadelnú herečku Lujzu Blaha vyznačil zlatým záslužným krížom s korunou za tie zásluhy, ktoré si nadobudla na poli umenia svojím mnohoročným účinkovaním. — Lujza Blaha má aj srbský rád Takova, ktorý bola dostala ešte pred rokami od srbskej kráľovnej Natálie.

Pokoj v Liptove Je známo, jaké tuhé boje viedli proti sebe prívrženci býv. liptovského fõispána Kürthyho a prívrženci podžupana Palugyayho. Kürthy išiel za fõispána do Zvolena a jako teraz z Lipt. Sv. Mikuláša oznamujú, aj podžupan Palugyay stal si na stranu, aby sa konečne skončil dlhoročný a stolici škodný svár. Palugyay totiž zadal prosbu o pensiu, čím jeho disciplinárna záležitosť sa skončí. Palugyayho protivník, blav. stol. fõiskál Vitális už pred dvoma mesiacmi tiež dobrovoľne prosil, aby ho pensionovali. Za takýchto okolností novému fõispánovi Aristidovi Szurecsányimu zaiste podarí sa priateľskou cestou úplne pomeriť strany a primaf ich ku spoločnej práci ku všeobecnému dobru stolice liptovskej.

Náhla smrť. V Žiline tamojši kráľ. okresný sudca Ladislav Pribis dňa 15. t. m. prijdúc do úradu vysliekal si zimník, keď ho v tom okamihu ranila mrtvica na srdcě. Neočakávaná smrť všeobecne váženého sudcu na celom okolí vzbudila úprimnú sústrasť. Jeho pohrab odbyval sa dňa 17. t. m. v Žiline za veľkej účasti obecnstva Pribis bol 51ročný a krem vdovy oplakávajú ho štyri malé dcérky.

Ruského cára chceli otráviť. Ruský cár Mikuláš II., ktorý teraz býva v Livádii, povážlivo onemocnel. Najprv hovorilo sa, že dostal influencu, potom že ochorel na brušný tyfus; ale pápežský dvor v Ríme dostal tajnú telegrafickú zprávu, že cárovi namiešali do jedla otravy. Nemoc cárova je veľmi ťažká, má veľkú horúčku, ale lekári majú nádej, že život cárov zachránia. Pri chorom cárovi stále bdie jeho manželka, ktorá je práve v požeňnanom stave. Podobne u lúžka cárovho stále meškajú minister zahraničia gróf Lambsdorff, minister financií Witte, minister vnútra Sipjagin a minister vojny Kuropatkin.

Útok na nemeckého cisára. Cisár Vilhelm cestujúce do Veľkej Strelice na poľovku, dňa 16. t. m. staval sa v Breslave, aby navštívil meiningenského princa. Keď sa cisár viezol s nádražia s meiningenským princem, zrazu zo zástupu obecnstva vyskočila jedna ženská a hodila za cisárom krátku sekeru. Sekera padla za hintov, a poškodila zadné koleso dvorného koča, ale neranila nikoho. Ženskú obecnstvo chytilo a odovzdalo polícii. Pri vyšetrovaní zistilo sa, že útočníčka je robotníčkou, menuje sa Zelma Schnapke a má 41 rokov; na policajnom úrade stále kričala, že chcela usmrtiť cisára. Ponevác je isté, že je nešťastná ženská pomätená na rozume, zaviezli ju do blázince. Cisárovi Vilhelmovi, keď popoludní odchodil z Breslavy, obecnstvo pripravilo búrlivé ovácie.

Budapešť vzorným mestom. Cudzozemsko začína čím diaľ tým väčšmi uznávať, že uhorské hlavné mesto Budapešť môže slúžiť za vzor iným mestám. Tak rečeno neminie ani mesiaca, aby z ďalekých krajov neprišli odborníci do hlavného mesta Budapešte študovať rozličné umelecké, kultúrne ústavy, bezpečnostné, ochranné poriadky a technické zariadenia. Tu prídu študovať zariadenie hlavnomestských škôl, tu zas zariadenie nemocníc, organizáciu hasičov, elektrickú železnicu atď. atď. Tieto dni nasledujúce príklad mnohých prišiel do Budapešte Mikuláš Zimine, správca vodovodu v Moskve, a obzrel si zariadenie a účinkovanie hlavnomestského vodovodu. V Moskve totiž idú renovovať vodovod a jeho správca preto prišiel do Budapešti, aby si tu nadobudol nových zkušeností okolo zariadenia vodovodu.

Plat grófa Waldersee-a. Gróf Waldersee, hlavný veliteľ medzinárodného vojska v Číne pekný plat dostáva vo svojej novej hodnosti. Gróf dotiaľ kým je hlavným veliteľom, každý mesiac dostane 5000 mariek platu a krem toho tiež mesačne 10,000 mariek na repräsentacné trovy. Dľa toho gróf Waldersee každý mesiac 15,000 korún môže stroviť jako hlavný veliteľ.

Zakľúčenie svätého roku. Už je cele ustálené, že zakľúčenie jubilárneho svätého roku bude 24. decembra. Z tejto príležitosti usporiadajú do Ríma veľké púte so všetkých strán sveta, lebo docieľiť chcú, aby najmenej stošíc pútnikov bolo prítomno pri zatvorení Svätej brány. — Pravdepodobné je, že vtedy dojde do Rímu druhý veľký prievod anglických pútnikov pod vedením kardinála Vaughama, ktorý odovzdá pápežovi čo dar jeden drahocenný zlatý kalich s tou prosbou, aby tento kalich upotrebil pri prvej, nové stoletie zahajujúcej omši.

Apanáža kráľovnej Margity. Talianska vláda predostre snemu návrh, ktorým sa dáva kráľovnej Margite, vdove kráľa Umberta ročná apanáža v obnose dvoch millionov lír (2 milióny korún). Civilista talianskeho kráľa obnáša 15,050.000 lír.

Gróf Lónyay a jeho manželka Štefania tieto dni prišli do Budapešti Mladí manželia, ktorí bývajú v jednom hoteli, obzerajú si každodenne zvláštnosti hlavného mesta.

Korrespondenčné karty. Minister obchodu vydal nariadenie, dľa ktorého na dopisniciach zhotovených privátnou cestou, medzi ktoré patria i obrázkové dopisnice, nápis má byť na strane pre adresu nápadnými písmenami po maďarsky: *Levelező lap.* Inorečové označenia môžu nasledovať len v osobitnom riadku a pod maďarským nápisom. V premávke s cudzozemskom na prvom mieste stáť má francúzsky nápis: *Carte postale*, a pod týmto nápis maďarský. Keď by už vytlačené dopisnice týmto predpisom nezodpovedaly, možno na nich nezodpovedajúci nápis aj perom pretreť a nabradit pravidelným nápisom.

Otrávené dievčence. V jednom petrohradskom dievčenskom vychovávacom ústave razom štyristo dievčat ochorelo. Zavedené vyšetovanie zistilo, že dievčence j. dly z otrávených cukrovínek. Policia chytila cukrára, ktorý dodával cukroviny ústavu, a pri ďalšom vyšetovaní vysvitlo, že jeden prepustený pomocník cukrárov z pomsty zamiešal do cesta arseniky. Na šťastie, ponevác dávka otravy nebola veľká, jej účinok nebol povážlivý a teraz sú už všetky dievčatá von z nebezpečia. Cukrárovho pomocníka chytili.

Veľké železničné nešťastie. Pri stanici Dax v južnom Francúzsku stalo sa veľké železničné nešťastie. Expressný vlak vyšinul sa z kofajnie a srútil sa s vysokého násypu. Medzi rumami vozňov našli 13 mrtvých a vyše 20 ranených. Medzi mrtvými poznali kniežata Canevara, parížskeho vyslanca južno-amerického štátu Peru. Knieža Canevaro cestoval so svojou manželkou, ktorá si na dvoch miestach zlomila nohu. Obávajú sa, že z ranených ešte piati-šiesti podľahnú utrpeným úrazom.

Najrýchlejšie vlaky v Europe nebehajú, ako sa myslelo, v Anglicku, ale vo Francúzsku. Tak na príklad čiaru z Paríža do Amiensu, 131 kilometrov, prejde vlak bez prestávky za 1 hodinu 15 minút, teda za hodinu 1048 km. V Anglicku majú len jeden železničný vlak, ktorý prejde 95 km. za hodinu, asíce v Škótsku na čiare Stirling-Pertb.

Poprava v Szatmáre. Našim ct. čitateľom je známa tá ohavná vražda, ktorá sa bola asi pred polrokom udala v Szatmáre. Mladý statkár v Udvari Béla Papp nahovoril svojho pastiera Michala Zsoldicsa aby zastrelil jeho (Pappovho) vlastného mladšieho brata 17-ročného Eleméra, aby on, Béla Papp, mohol dediť Elemérovu rodičovskú časťku. Bélovi Pappovi bol pri tom nápomočný aj jeho bratranec Zoltán Papp. Zsoldics previedol vraždu a vrahovia dostali sa do rúk spravodlivosti. Bélu Pappa a Zsoldicsa posúdili na smrť povrazom a Zoltána Pappa na 8 rokov do väzenia. Výrok potvrdila aj kúria. Smrtný výrok predostrený bol jeho veličenstvu kráľovi, ktorý smutnú záležitosť riešil tak, že obľadom Bélu Pappa ponechal prisľubovanú pravdu slobodný beh, oproti tomu trest na smrť odsúdeného juhása Michala Zsoldicsa zmenil na doživotnú trestnicu. Výrok smrti na Bélovi Pappovi prevedený bol v Szatmáre dňa 22. t. m. rano o 7. hodine. Odsúdenec sprevádzaný ôsmymi ozbrojenými strážníkmi pevno kráčal pod šibenicu. Strachu nebolo badať na ňom. Po prečítaní výroku kat Baly pristúpil ku Bélovi Pappovi a v okamihu hodiac mu sľučku na krk, rýchle ho popravil. Súdny lekár dr. Vajay po šiestich minútach konštatoval, že smrť nastúpila. Odsúdenec v predvečer svojej smrti choval sa veľmi cynicky, ani najmenej neľutoval svoj ohavný skutok. Svojmu obhajcovi keď ho večer navštívil, riekol, že jeho poslednou vôľou je, aby ho na šibenici odfotografovali a obraz dali jeho otcovi, ktorého vraj z hlbín duše svojej nenávidí, lebo on priviedol ho vraj svojou skúpostou na šibenicu. Keď fíškál povedal, že tejto žiadosti nevyhovie, Papp Béla vzdorovite rieknuť, že teda povraz so svojej šibenice testamentárne poručí otcovi — na pamiatku. Zatvrdilosť odsúdenia robila trapný dojem po celom meste.

Historické poklady doma. Včera došli z Paríža predmety historického oddelenia svetovej výstavy nazpät do Budapešti. Poklady naplnily viac železničných vozňov, ktoré jeden poverenik sprevádzal z Paríža až do Budapešti a tu odovzdal jednej komissii. Komissia pri tejto príležitosti presvedčila sa, že všetky predmety došli v dobrom stave. Historické pamiatky teraz zpät uložia do jednotlivých museumov.

Vyznačenie anglických vodcov v Transvále. Z Londýna oznamujú, že lord Roberts, hlavný veliteľ anglických vojsk v Afrike povýšený bude za knieža, lord Kitchener dostane veľký kríž rádu kolenového podväzku a generál Baden-Powell, obranca Mafekingu, rytierský kríž toho istého rádu. «Daily Express» píše, že lord Roberts okrem kniežatského rangu dostane národný dar: 100.000 funtov sterlingov.

Zajímavý nález. V Miskovci rozširujú železničné nádražie a pri kopaní základov pre nové budovy robotníci objavili jeden mimoriadne veľký zub predpotopného zvera mamuta. Zub je 3 metre 30 centimetrov dlhý, 63 centimetre hrubý a váži 188 kilogrammov. Nález uložia v boršodskom museume v Miskovci.

Nemocnica pre zvieratá. V Budapešti v Illés-utca č. 12. otvorili tieto dni nemocnicu pre zvery. Predbežne prijímajú sa len kone a rožný dobytok, neskôr však i iné domáce zvieratá. Nemocnicu, v ktorej účinkujú traja zverolekári, udržuje „Spolok majiteľov zvierat.“

Opovázliví zloději. V Heveši päť zakuklaných zlodějov vniklo do domu kupca Mórica Ungára a poviažac všetkých domácich, Ungára prinútili, aby vydal svoje peniaze. Prefaknutý kupec voľky-nevoľky odovzdal im štyritisíc korún v hotovosti. Zbojníci ušli a posiaľ ešte nepodarilo sa ich chytiť.

Nešťastie pri stavbe. Pri kožovaní ústredného mestského domu (prv Karolova kasáreň) v Budapešti lešenie sa srútilo a s ním aj dvaja nádenníci. 40ročný Ján Szabó a 42ročný Pavel Krajník. Oboch nešťastníkov zaviezli do nemocnice. Ich stav je veľmi povážlivý.

Chytený anarchista. Talianskeho anarchistu Bagiovaliho v Stockholme polícia chytila. Bagiovali stál v spojení s Brescim, vrahom kráľa Umberta a za niekoľko dní zdržoval sa pod cudzím menom v Koppenháge, keď ale zbadal, že ho polícia stíha, ušiel do Stockholmu, kde predsa dostal sa do rúk polície.

Dobrá žalúdok. Štefan Söröli krajčírsky tovaryš v Kecskeméte zo stávkky za štvrt hodinu zjedol 31 rusov (ryb) a 5 rožkov k tomu. Čím si to hladný tovaryš zapil, nič nevedno. Akiste len čerstvou studničnou vodou.

Na hranici spálené dieťa. V jednej obci južnoamerického štátu Colorado, v Limoné udal sa hrozny prípad: jedného šestoročného murínskeho chlapca, ktorý náhodou usmrtil jedno jedenástočné dievčatko, zúrivy tuď spálil na hranici. Hranicu dreva podpálil sám otec zabitého dievčata.

Najširšie ulice. V Berlíne je najširšia ulica sveta: je to povestná cesta „Unter der Linden,“ ktorá je 65 metrov široká a tak o mnoho širšia, než parížske boulevardy; týchto šírka obnáša totiž 32 m., kdežto na príklad naša Andrassyho cesta v Budapešti je 47 metrov široká. Ani americké boulevardy nie sú širšie od 50 metrov. V Londýne, v tomto najväčšom meste Európy sú najužšie ulice, chýrna Trafalgar-square je len 38 metrov široká. Ostatné ulice, menovite ale v City, totiž vo vnútri mesta sú zväčša tak úzke ulice, že sa dva vozy sotva vyhnúť môžu jedon druhému.

Nebobý Kneipp o pápežovi. Keď pápež bol pretrhnut liečenie dľa Kneippa, tento riekol: „Bol by som mu život na 100 rokov predĺžil. Ale i takto bude ešte dlho žiť. Je šťastlivý človek, nemá tela. Keď sa mal kúpať po prvý raz, vyzliekol som mu jeho biely, šnupavým tabakom posypaný kabát a potom mnoho spodných šiat; keď som konečne došiel na „základ,“ videl som len fantom. Preto pápež nemôže tak umrieť ako druhý.“ — A čo Kneipp hovorí, o tom bol pápež už dávno presvedčený. On verí na horoskop, ktoré mu vek jeho otca predpovedalo: 95 rokov. A nechce prv umrieť, kým nerieši ruskú, rímsku a francúzsku otázku.

Ženská emancipácia dosiaľ najvyššieho stupňa v Austrálii. Tam ženské požívajú rovné politické práva s mužskými. Afrika nasleduje Austráliu, nakoľko v meste Bardi Arssidi (francúzska kolónia) vyvolili pani Aloise-zovu do zastupiteľského sboru.

Poštové holuby. Pri manévroch francúzskej floty urobili pokus s poštovými holubami. Päťdesiat úradných telegrammov a tristo súkromných listov sverili na operených poslov; holuby aj zanesly listy do Tours, Rennes a Angersu, 70—80 kilometrov preletiac za hodinu. Telegrammy a listy dodaly ďalej potom už poštové úrady patričných miest. Sotva tri percenty pustených holubov zaostalo na ceste, ale o deň-dva i tieto doletely.

Fajčenie v Mexiku. Nikde na svete sa nemína tolko cigár a cigaret, jako v Meixku, kde fajčenie cigaret započnú deti v 4—5 roku, ba väčšia čiastka žien tiež tuho fajčí. V školách učiteľ, keď chce daktorého žiaka odmeniť za jeho pilnosť, dovoli mu, aby si zafajčil v škole pod prednáškou. Akiste sa potom prihodí, že keď je učiteľ spokojný s celou triedou, dovoli drobisku, aby si zafajčili všetci. Učiteľ, ako sa to na rodeného Mexíkánca svedčí, pod celým vyučovaním má cigaru v ústach a len vtedy ju vytiahne, keď si chce glnúť z krčaba s vínom, stojaceho na katedre, o ktorého stále naplňanie musia sa postarať rodičia žiakov. Je zaujímavé, že v Mexiku slobodno fajčiť aj v súdnej sieni a neraz sa pridá, že zločinec „pukajúc“ a sediac zahalený v chumáče dymu rozpovie svoj zločin a počúva výrok.

Vrkoč. Primerane ku drienosti čínskej civilizácie nosiť vrkoč nenie veľmi starým zvykom v Číne. Tento zvyk pochádza z r. 1627, keď dynastia Mandžu podmanila Čínu a víťazi tak chceli ponížiť podmanených, že nútli ich, aby nosili vrkoč. Priemerná dĺžka čínskeho vrkoča obnáša asi 92 centimetrov; dajme tomu, že asi dva milióny Číňanov nosí vrkoč, nuž dĺžka všetkých čínskych vrkočov obnáša stoosemdesiatštyritisíc kilometrov. Keby sme teda všetky čínske vrkoče pospájali, nuž by z toho vyšiel taký obrovský vrkoč, že by sme ním štyri razy mohli otočiť našu zemeguľu a ešte by nám i hodný kus zostal.

Americká rýchlosť. Kansaský časopis píše: „V pondelok kývala šatkou istá tunajšia deva akémusi cudzincovi a v utorok oba slávili svatbu. V stredu ubila ho metlou a vo štvrtok on podal žalobu na rozsobáš. Len rýchle: Žijeme v dobe elektriny.“

K U O B R Á Z K U .

Hroziace nebezpečenstvo.

Veľmi ťažké je živobytie tých ľudí, ktorí osudom nútlení sú zahladávať si svoj každodenný chlebič na vode. Koľko strašných okamihov musia prežiť na pr. naši pltníci pokým preveslujú so svojou plťou cez nebezpečné miesta Hronu alebo Váhu. Jaká veľká opatrnosť, zručnosť, smelosť, odvážlivosť sa vyžaduje u pltníka, aby šťastne previedol svoju plť pri Margite neďaleko strečnianskeho zámku,

kde voda Váhu rýchlym tokom bije do brala. Veru ne- jeden pltník našiel tu hrob, keď jeho plť vrhnutá bola o bralo. Koľko vdov, koľko sirôt oplakáva svojich man- želov a otcov, ktorí vydali sa na nebezpečnú cestu zaro- biť pár groší pre svoju hladujúcu rodinu.

Avšak ešte ťažšie živobytie majú rybári na brehoch morských. Rano je obloha jasná, more pokojné, rozlúčia sa so svojimi rodinkami a v drevených člnoch pustia sa na more ku skalinám, kde predpokladajú bohatú korisť svojej namáhavej práci. Keď odrazili od brehu, morská hladina bola ešte ako zrkadlo. V usilovnom lovení ani nespozorovali, keď náhle sa obloha zakabonila a penivé vlny morské začaly metať loďkou ako orechovou škrupinou. Pre úbohých rybárov nastaly hrozné okamihy: ratovať život, ale nevysloviteľná obava zmocní sa aj žien a detí bývajúcich v biednych chatrčoch na brehu morskom. Na šťastie morskí rybári žijú ako jedna rodina. Sused za suseda hotový je život obetovať v páde nebezpečia. Spo- ločný osud ich presvedčil o pravdivosti toho príslovia, že dnes mne, zajtra tebe. A ani nemeškajú dlho. Sadnú na svoje ločky a pustia sa na rozbúrené more, smele boria sa obrovskými vlnami, ktoré každým okamihom brozia pohrobením ich člnu. Neznajú strachu, svoj život hotoví sú obetovať za život svojich priateľov a susedov. Keď kedy, tak v takýchto okamihoch javí sa láska ku blížnemu.

Kto by vedel povedať, koľko vdov a sirôt zostane na brehu po takejto výprave? Jaký žiaľ nastane v biednych chalúpkach, keď sa otec viac nevráti? Veru ťažké, veľmi ťažké je živobytie morských rybárov.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 23. novembra.

V budapeštianskych tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädčina* predok 108, zadok 116, poliev- ková 124, jazyk 120, obličky, ľadviny 150, čistené 240 halierov za 1 klg. — *Barančina*: predok —, zadok — hlov. — *Telčina*: predok 108, zadok 120, stehno 250 hlov za 1 klg. — *Bravčovina*: 120, stehno a lopatka

124 hlov za 1 klg. — *Sunka*: pražská 190, surová 140 hlov za 1 klg. pri kúpe najmenej 5 klgrov.

Masť: Sviňská 124 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu — hlov a husacia masť 250 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kur 150, kohúta 180 hlov. Za jednu tučnú hus 400 hlov. — *Očistená drúbež* kačka 140 kapúň 180 hlov, tučená hus 460 halierov (za jeden klg. tučenej husy 120 hlov), morka 120 hlov za 1 klg., tu- čená kačka za kus 260 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 7 kusov za 40 hlov, menšie 30 kusov za 2 koruny, ku čaju 7 kusov za 40 hlov.

Ryby: Kapor 210, sumec 180, štika 160, zubáč 250, jesater 300, okúň 250 hlov za klg. Raky: kus za 18 hlov.

Rozlícenosti: Maslo gazdovské 180, ku čaju 240 hlov za 1 klg. Tvaroh 32 hlov za kilo. — Smotana 60 hlov za liter. — Pár holubov 120 hlov, divá hus 2.40, divá kačka 160, jarabica 120 hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 80 hlov. — 1 klg. divej svine 100 hlov. Srna 160 hal. za klg. — Zemiaky 8 hlov za klg.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto prie- merné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	26.00	24.80	23.60	22.80	22.00	21.00
číslo:	6	7	7½	8		
kor.	19.00	16.00	14.80	11.20		

Pšeničné otruby drobne po kor. 8.60, hrubé po 8.00.

Zeleniny: *Zemiaky ružiaky* kor. 2.40—3.00, žlté kor. 3.50—4.00, rožky kor. 5.50—6.50, biele kor. 2.20—2.60 za metr. cent *Kapusta* (v hlávkach) za kus 6 hl. kor. — *Cibula* kor. 5.00—8.40 m. e. *Zeler* 100 kusov — *Nové uhorky*: za kus — halierov.

Strova: *Hrach* liter 26 halierov, čistený stary 18—30 hal. za liter. *Sošovica*: domáca 16—24 za klg. *Riža* 20 hlov za kilo. *Zelená fasuľa nová* 30 hal. za klg.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

Budapeštianska bursa s úradným značením cien dňa 23. novembra.

Obilie	Jakošť dla hekt.	Za 50 kilogr.		Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.	Cenné papiere	Peniaze kor.	Tovar kor.
		od	do						
Pšenica banátska	74-75	7.00	7.00	Státny dlh. (Za každých 100 korán)			Prvá uhor. poisť. spol.	4850.-	4950.-
" peštianska	75-77	6.95	7.40	Uhorská zlatá renta 4%	96.05	96.55	Pešt. uh. kupec. b.	2550.-	2560.-
" stolnobebrad- ská	75-78	7.00	7.55	" korunová renta 4%	90.30	90.70	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	16000.-	16100.-
Raž (žito)	70-72	6.65	6.90	Uhorské regálové úpis 4½%	98.40	99.15	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	633.00	635.00
Jačmeň na krm.	60-62	5.90	6.00	" premiové úpis 4½%	161.00	163.00	Záložné listy.		
" na pátku	62-64	5.50	5.70	Uhorská tiskó-segedínska po- žička 4%	140.50	141.50	Uhorského pozem. úverového ústavu 4%	91.50	92.00
" na várku	64-66	—	—	Uhorská žel. požička 4½% v zl. vyváskové úpis 4½%	99.50	100.00	Uhorského úver. záložného ú- stavu 4½%	99.50	100.50
Ovos	38-41	5.25	5.75	Spoločná požička v beš. penia- zoch 4½%	97.85	98.30	Uh. úver. ústavu s premiou 4%	110.50	115.50
Kukurica	—	4.60	4.75	Žreby.			Čisársky dukát	11.41	11.45
Proso	—	5.40	5.60	Spolku „Jó sziv“	—	—	Dvadsať-frankovník	19.21	19.25
Bepica	—	—	—	Uhorského „Červené kríža“	18.50	19.50	Nemecká ríšska marka	117.60	117.85
Dateľinové semá, luc.	—	39.—	45.—	Rakúskeho	44.50	45.50	Striebro	—	—
" červené	—	—	—	Basilika	11.50	12.50			
Sviňská masť peštianska	—	60.00	60.50						
" vídiecka	—	—	—						

Kassa - Oderberg.							Oderberg - Kassa.								
Stanice	triedy	osob. vlak		rychlo vlak		mies. vlak	Stanice	triedy	osob. vlak		rychlo vlak		mies. vlak		
		I-III.	I-III.	I-III.	I-II.				I-III.	I-III.	I-II.	I-III.		I-III.	I-III.
Kassa	ind.	9 00	6 22	7 00	1 12	4 00	3 08	Oderberg	ind.	1 15	5 06	10 55	11 35	5 50	8 25
Tihany órh.		*9 08	—	*7 07	—	—	*3 17	Karwin	érk.	1 40	5 36	11 20	12 05	6 17	9 08
Sz. István mh.		*9 18	6 35	7 17	—	4 15	3 33	Teschén		1 57	6 05	11 41	12 28	6 39	9 47
Terebó órh.		*9 26	—	*7 24	—	—	*3 43	Trzynietz		2 15	6 25	12 02	12 51	7 01	10 10
Abos	érk.	9 50	6 45	7 28	1 33	4 27	3 48	Jablunka		2 30	6 48	12 18	1 09	7 20	10 36
Nagy-Ladna órh.	ind.	*9 58	—	*7 48	—	*4 44	*4 06	Csáca	ind.	3 11	7 48	1 04	1 48	8 00	—
Kis-Ladna		10 05	7 02	7 55	—	4 51	4 15	Krasznó		*3 24	8 02	—	2 02	8 16	—
Ó-Ruzsin órh.		*10 10	—	*8 00	—	*4 56	*4 20	Ochodnieza órh.		—	*8 08	—	*2 08	*8 22	—
Hámor mh.		10 23	7 15	*8 11	—	5 09	*4 32	Kiszuczva-Ujhely		3 36	8 15	1 29	2 17	8 29	—
Phönixhuta mg.		*10 35	—	*8 23	—	*5 21	*4 45	Zsolna	érk.	3 49	8 29	1 42	2 30	8 42	—
Margitfalu	érk.	10 39	7 27	8 27	2 17	5 25	4 51	Várna	ind.	4 19	8 50	*2 11	3 00	9 08	—
Istvánhuta	ind.	10 54	7 42	8 43	2 29	5 41	5 20	Sztrecsnó mh.		*4 24	*8 55	—	*3 05	*9 14	mies. v.
Kluknó órh.		*10 58	—	*8 47	—	*5 45	*5 25	Ruttká	érk.	4 38	9 08	2 25	3 18	9 30	10 58
Krompach		11 10	7 51	8 54	2 38	5 53	5 33	Szucsány	ind.	5 00	9 27	*2 48	3 41	—	11 08
Szepes-Olaszi	érk.	11 21	8 00	9 05	2 47	6 04	5 45	Turán		5 08	9 34	—	3 48	—	11 17
Oleznó órh.	ind.	*11 30	—	*9 13	—	*6 13	*5 58	Süttó órh.		*5 14	*9 40	—	*3 54	mies. v.	*11 24
Haraszt mh.		*11 37	—	*9 20	—	*6 20	*6 07	Kralován	érk.	5 22	9 48	3 05	4 02	7 30	11 34
Márkusfalva		11 47	8 20	9 30	3 06	6 31	6 19	Sztankován órh.	ind.	*5 31	*9 55	—	*4 11	*7 35	*11 41
Igló	érk.	12 00	8 31	9 43	3 17	6 44	6 34	Sztankován órh.		5 36	10 00	*3 13	4 16	7 42	11 47
Szepes-Süm. órh.	ind.	—	—	*10 12	—	*7 11	—	Gombás mh.		5 41	*10 05	—	4 21	*7 50	*11 53
Hadusfalva órh.		—	—	*10 30	—	*7 20	—	Hrboltó órh.		*5 47	*10 11	—	*4 27	*7 59	12 01
Káposztafalu		—	9 00	10 36	*3 36	*7 35	—	Rózsahegy	érk.	5 56	10 24	3 27	4 41	8 16	12 07
Schavnyik órh.		—	—	*10 43	—	7 40	—	Liszkófalva órh.	ind.	*6 05	*10 29	—	*4 46	*8 23	*12 23
Gánóc mh.		—	9 16	11 00	—	7 53	—	Liptó-Tepla		6 12	10 36	*3 37	4 53	8 33	12 32
Szepes-Szombat órh.		—	—	*11 06	—	*7 57	—	Kis-Olaszi mh.		6 18	10 42	—	4 59	8 41	*12 39
Poprad-Felka	érk.	—	9 21	11 10	3 54	8 00	—	Liptó-Tarnócz mh.		6 27	10 51	—	5 08	8 52	*12 50
Poprad-Felka	ind.	—	9 33	11 40	4 10	8 12	—	Liptó-Szt.-Miklós	érk.	6 33	10 57	3 53	5 14	9 00	12 58
Batizfalva		—	9 43	—	4 21	8 22	—	Okolicsnó órh.	ind.	*6 49	*11 13	—	*5 30	—	—
Menguszfalva órház		—	—	11 57	*4 29	*8 29	—	Szt. I.-Pottornya mh.		6 55	11 19	—	5 36	—	—
Csorba	érk.	—	10 05	12 13	4 43	8 44	—	Liptó-Ujvár.		7 02	11 26	4 12	5 43	—	—
Vágfalva	ind.	—	10 17	—	5 01	8 57	—	Király-Lehota mh.		7 10	11 33	—	5 51	—	—
Vychodna		—	10 27	—	5 13	9 07	—	Vychodna		7 28	11 50	—	6 09	—	—
Király-Lehota mh.		—	10 43	—	5 31	9 24	—	Vágfalva		7 39	12 01	—	6 21	—	—
Liptó-Ujvár.		—	10 51	12 47	5 42	9 32	—	Csorba	érk.	7 50	12 12	4 48	6 33	—	—
Sz. I.-Pottornya mg.	mies. v.	—	10 56	—	5 48	9 37	mies. v.	Menguszfalva órház	ind.	—	*12 28	—	6 45	—	—
Okolicsnó órh.	I-III.	*11 00	—	*5 53	—	*9 42	I-III.	Batizfalva		8 11	12 36	—	6 53	—	—
Liptó-Szt.-Miklós	érk.	3 25	11 06	1 00	6 00	9 48	7 45	Poprad-Felka	érk.	8 20	12 45	5 15	7 02	—	—
Liptó-Tarnócz mh.	ind.	*3 33	11 23	—	6 19	10 01	7 54	Poprad-Felka	ind.	8 34	1 03	5 40	7 14	—	—
Kis-Olaszi mh.		*3 43	11 32	—	6 28	10 10	8 04	Szepes-Szombat órh.		*8 37	—	*5 43	—	—	—
Liptó-Tepla		3 51	11 38	*1 18	6 34	10 16	8 11	Gánóc mh.		8 43	—	5 4	7 22	—	—
Liszkófalva órh.		*3 59	*11 44	—	*6 40	10 22	8 19	Schavnyik órh.		8 55	—	*6 00	—	—	—
Rózsahegy	érk.	4 05	11 49	1 28	6 45	10 27	8 30	Káposztafalu		9 01	1 21	6 07	7 36	—	—
Rózsah. fonógyár	ind.	*4 14	11 57	—	6 54	10 35	8 36	Hadusfalva órh.		*9 11	—	*6 18	—	—	—
Hrboltó órh.		*4 20	*12 02	—	*6 59	—	*8 43	Szepes-Sümegh órh.		*9 19	—	*6 25	—	—	—
Gombás mh.		*4 28	*12 09	—	*7 06	*10 44	*8 51	Igló	érk.	9 24	1 37	6 30	7 52	4 35	—
Fenyőháza		4 36	12 15	*1 43	7 12	*10 50	8 59	Márkusfalva	ind.	9 57	1 52	7 01	8 17	4 49	—
Sztankován órh.		4 40	*12 19	—	*7 16	*10 54	*9 04	Haraszt mh.		*10 04	—	*7 10	—	*4 58	—
Kralován	érk.	4 45	12 23	1 49	7 21	10 58	9 10	Oleznó órh.		*10 10	—	*7 18	—	*5 05	—
Süttó órh.	ind.	*5 00	*12 35	—	*7 33	11 10	—	Szepes-Olaszi	érk.	10 16	2 09	7 26	8 35	5 12	—
Turán		5 09	12 42	—	7 40	11 17	—	Krompach	ind.	10 29	2 20	7 42	8 48	5 25	—
Szucsány		5 17	12 48	*2 06	7 46	11 24	—	Kluknó órh.		*10 35	—	*7 49	—	*5 31	—
Ruttká		5 25	12 54	2 12	7 53	11 30	8 05	Istvánhuta		10 40	2 29	7 55	8 57	5 42	—
Sztrecsnó mh.	ind.	—	*1 25	—	*8 36	*11 56	*8 20	Margitfalu	érk.	10 49	2 39	8 05	9 06	5 52	—
Várna	express vlak	—	1 31	*2 40	8 44	12 01	8 28	Phönixhuta mh.	ind.	*10 55	—	*8 15	—	*5 58	—
Zsolna	érk.	7 05	1 40	2 49	8 55	12 10	8 39	Hámor mh.		*11 06	—	8 29	9 21	6 10	—
Kiszuczva-Ujhely		—	2 17	3 18	9 35	12 40	9 15	Ó-Ruzsin órh.		*11 16	—	8 41	—	*6 20	—
Ochodnieza órh.		—	*2 23	—	*9 41	—	*9 22	Kis-Ladna		11 21	—	8 49	9 34	6 26	—
Krasznó		—	2 30	—	9 49	12 21	9 29	Nagy-Ladna órh.		*11 26	—	*8 56	—	*6 33	—
Csáca	érk.	7 41	2 43	3 42	10 03	1 04	9 44	Abos	érk.	11 36	3 18	9 10	9 46	6 44	10 54
Jablunka		—	3 16	4 14	10 44	1 38	10 25	Terebó órh.	ind.	—	—	*9 35	—	*7 07	*10 58
Trzynietz		—	3 35	4 30	11 09	1 55	10 45	Szt.-István mh.		11 48	—	9 43	10 06	7 17	11 07
Teschén		8 39	3 45	4 4	11 21	2 04	10 54	Tihany órh.		—	—	*9 52	—	*7 25	*11 17
Karwin		—	4 17	5 02	11 58	2 24	11 21	Kassa	érk.	12 00	3 45	10 00	10 20	7 32	11 25
Oderberg		9 20	4 45	5 25	12 32	2 49	11 56								

Kralován - Turdossin - Szuchahora.

Szuchahora - Turdossin - Kralován.

Stanice	mies. v. I-III.	m. v. I-III.	mies. v. I-III.	Stanice	mies. v. I-III.	mies. v. I-III.	Stanice	mies. v. I-III.	mies. v. I-III.	Stanice	mies. v. I-III.	mies. v. I-III.	m. v. I-III.
Kralován	in	10 05	12 40	4 25	Arvaváralja	ér.	11 50	6 12	Szuchahora	ér.	7 30	—	—
Párniceza		10 32	1 04	4 54	Dlúha	in.	12 24	6 47	Ljeszek	in.	8 10	2 45	—
Isztebné mh.		10 41	*1 11	5 03	Kriva órh.		*12 38	*7 01	Trsztena		8 30	3 07	—
Nagyfalva		10 50	1 19	5 12	Podbjel		12 47	7 10	Turdossin		8 51	3 34	—
N.-Biszterecz	*10 57	*1 25	*5 19	Nizsna órh.		12 59	7 22	Nizsna órh.		9 09	3 52	3 52	2 35
Alsó-Kubin	ér.	11 02	1 30	5 24	Turdossin		1 22	7 42	Podbjel		9 21	4 07	2 51
Bezine órh.		11 14	—	5 38	Trsztena		1 44	8 01	Kriva órh.		*9 27	*4 14	2 59
Medzibogyó		*11 25	—	5 49	Ljeszek		2 00	8 21	Dlúha		9 50	4 37	3 12
		*11 35	—	*5 59	Szuchahora	ér.	—	9 00	Arvaváralja	ér.	10 15	5 06	3 35

Hrube čísla značia nočné hodiny.

* Podmienčne vlak zastane

Tlačou cis. a kráľ. dvornej kníhtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti.